

Meervoudig gebruik sportparken

Een evaluatiestudie naar de maatschappelijke meerwaarde van Fysio PP op Sportpark Molenvliet

Peter Nafzger

Remco Hoekman

Meervoudig gebruik sportparken

Een evaluatiestudie naar de maatschappelijke meerwaarde van Fysio PP op Sportpark Molenvliet

In opdracht van gemeente Gorinchem

Peter Nafzger
Remco Hoekman

© Mulier Instituut
Utrecht, februari 2021

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Achtergrond en aanpak	5
1.1 Kaders en aanpak van de evaluatie	6
2. De kaders en het speelveld	7
2.1 Juridisch kader: Wet Markt en Overheid en Staatssteun	7
2.2 Ruimtelijke ordening (RO)	8
2.3 Gemeentelijk sportbeleidskader	8
2.4 Driehoeksverhouding	10
3. De praktijk: Wat is er de afgelopen twee jaar gebeurd?	11
3.1 Fysio PP	11
3.2 Vereniging Unitas	13
3.3 Gemeente Gorinchem	14
3.4 Conclusie	14
4. Hoe nu verder?	16
4.1 Drie mogelijke scenario's	16
4.2 Afwegingskader: toekomstige trajecten	17
4.3 Hoe sluit dit aan bij het sociale beleid en het sportbeleid?	18
5. Reflectie op het hele proces	19
5.1 Conclusie	19

Samenvatting

De tijdelijke vestiging van fysiopraktijk PP (Fysio PP) bij GVV Unitas valt nu buiten het bestemmingsplan. Bij wijze van een pilot is twee jaar terug voor een periode van vijf jaar toegestaan dat fysiopraktijk PP zich vestigt op sportpark Molenvliet. In dit rapport wordt deze periode geëvalueerd en een afwegingskader geboden om de gemeente te informeren, gebaseerd op meerdere diepte-interviews (met onder andere wethouders, beleidsmedewerkers en bestuurders van de voetbalvereniging en fysiopraktijk) en aangevuld met documentanalyses van gemeentelijke beleidskaders. In het afwegingskader wordt ingezoomd op de multifunctionele inzet van de fysiopraktijk en wordt deze getoetst aan het bestemmingsplan en de omgevingsvisie van Molenvliet, om te bezien of haar inspanningen voldoen aan de beleidsnormen. Zo is bepaald in hoeverre Fysio PP voldoet aan haar maatschappelijke rol.

Uit de beleidsanalyse en interviews is gebleken dat Fysio PP een aanzienlijke bijdrage levert aan het Gorcumse sociale- en sportbeleid, waarbij motorische en talentontwikkeling bij jong- en oud, valide- en minder valide centraal staan. Het advies is daarom om de pilot voorwaardelijk te verlengen voor een periode van vijf jaar, waarbij Fysio PP tussentijds rapporteert over haar maatschappelijke inspanningen. Dit wordt gezien als de meest wenselijke uitkomst voor het college, de vereniging en de fysio. Enerzijds zorgt deze tijdelijke structuur voor het behoud van sturingsmogelijkheden, waardoor de gemeente voorwaarden kan blijven stellen aan Fysio PP en deze kan monitoren. Anderzijds zorgt deze structuur ervoor dat de vestiging bij correcte naleving verlenging krijgt. Mocht er afgeweken worden van de voorwaarden dan is het contract eindig en vervalt het recht tot vestiging na vijf jaar.

1. Achtergrond en aanpak

Als onderdeel van sportpark Molenvliet heeft de sportaccommodatie van GVV Unitas volgens het bestemmingsplan de bestemming ‘sportterrein’.¹ Dat betekent dat de gronden (c.q. sportvelden) met de daarbij behorende gebouwen en andere bouwwerken, zoals kleedlokalen, tribunes en groengordels, in eerste instantie bestemd zijn als sportterrein. De velden en verlichting zijn van de gemeente Gorinchem, maar de sportaccommodatiepanden op deze gronden zijn van de vereniging GVV Unitas en daarmee van haar leden. In goed overleg met de gemeente mag de sportvereniging zelf bepalen welke activiteiten binnen deze panden ontplooid worden, mits deze binnen de kaders van het bestemmingsplan, de Drank- en Horecawet en de wet Markt en Overheid vallen.

Op dit moment valt de tijdelijke vestiging van fysiopraktijk PP (als maatschappelijk partner en commercieel aanbieder van fysiotherapie) bij Unitas buiten het bestemmingsplan. Bij wijze van een pilot is twee jaar terug voor een periode van vijf jaar toegestaan dat fysiopraktijk PP zich vestigt op sportpark Molenvliet. Dit moet gebeuren binnen de kaders van de Drank- en Horecawet en met de verplichting dat Fysio PP maatschappelijke activiteiten verricht. Naast commerciële activiteiten moet Fysio PP binnen deze pilot ook maatschappelijke doelen nastreven. De gemeente benadrukt dat deze vestiging past bij het ‘breder gebruik’ van sportaccommodaties wanneer Fysio PP maatschappelijke doelen nastreeft die aansluiten bij de beleidsvisie ‘De kracht van sport’ (2017-2021)², het Gorcums sportakkoord (2018-2022)³ en het Vastgoed- (2020-2023)⁴ en Sociaal beleid (2019-2024)⁵.

Door te kiezen voor een pilot wil de gemeente toezichthouden op activiteiten van Fysio PP en bezien of de maatschappelijke meerwaarde van de vestiging op sportpark Molenvliet voldoende uit de verf komt. De evaluatie was voorzien na vijf jaar, maar is nu op verzoek van Unitas naar voren gehaald vanwege een beoogde verbouwing van het clubhuis van Unitas waarin een praktijkruimte voor Fysio PP is meegenomen. In dit rapport wordt verslag gedaan van deze evaluatie.

In dit rapport hanteren we een afwegingskader om de gemeente te informeren, over de mate waarin Fysio PP haar maatschappelijke rol verwezenlijkt. Daarbij wordt ingezoomd op de multifunctionele inzet van de fysiopraktijk en wordt deze getoetst aan het bestemmingsplan en de omgevingsvisie van Molenvliet. Op die manier past dit onderzoek ook bij lopende processen van de omgevingswet en vraagstukken op het gebied van ruimtelijke ordening waar de gemeente Gorinchem zich nu in bevindt.

De gemeente Gorinchem is in deze evaluatie vooral geïnteresseerd in het spanningsveld tussen de commerciële en maatschappelijke doeleinden van Fysio PP en hoe deze belangen in balans blijven. Hiervoor voert het Mulier Instituut een evaluatie uit naar de vestiging van Fysio PP op sportpark Molenvliet, waarbij de nadruk ligt op het aantonen van de maatschappelijke meerwaarde daarvan. Binnen de gemeente Gorinchem bestaan geen vergelijkbare situaties van vestiging van commerciële organisaties op sportparken. Hierdoor ontbreekt ook een helder afwegingskader voor besluitvorming op dit punt.

¹ Gemeente Gorinchem in zake Tijdelijke vestiging praktijkruimte in bestuursruimte Unitas

² De kracht van sport (2017–2021), gemeente Gorinchem.

³ Gorcums Akkoord (2018–2022).

⁴ Integraal Sociaal Beleid Gorinchem (2019–2024)

⁵ Nota Vastgoedbeleid (2020–2023)

Ook in andere gemeenten is geen kant-en-klaar afwegingskader voorhanden, omdat dit soort vraagstukken vaak op ad-hoc-basis wordt opgepakt en dit veelal maatwerk is.

1.1 Kadern en aanpak van de evaluatie

Voor deze evaluatiestudie dient de gunningsbrief aan GVV Unitas als uitgangspunt. Daarin staat beschreven wat de kaders en voorwaarden zijn waaronder goedkeuring is verleend voor de (tijdelijke) vestiging van Fysio PP op sportpark Molenvliet. Via deze evaluatie kijken we of er binnen deze kaders is gewerkt en aan de uitgangspunten in deze brief is voldaan. Daarnaast onderzoeken we of deze kaders en voorwaarden omvattend genoeg zijn en hoe een eventuele permanente vestiging of een verlenging van de tijdelijke vestiging kan worden ingebed. Het doel van deze studie is om inzicht te bieden in de maatschappelijke meerwaarde van Fysio PP en de mate waarin is voldaan aan de uitgangspunten van de brief, en te komen tot aanbevelingen voor een afwegingskader.

Deze evaluatiestudie is specifiek gericht op Fysio PP en de huisvesting binnen sportvereniging GVV Unitas. Daarbij hebben we aandacht voor de capaciteiten van accommodaties die behoren tot sportpark Molenvliet (en haar fysieke omgeving). Bij het onderzoek houden we rekening met bestaande kaders van de Wet Markt en Overheid en aspecten van Staatssteun. Op verzoek worden externe partners (andere sectoren) niet betrokken bij deze studie en is deze primair op de bestaande pilot gericht. Dit geeft het college de gelegenheid om op basis van deze pilot een standpunt te vormen en richting te geven aan het bestemmingsplan. Vervolgens zou dit een leidraad kunnen vormen voor een breder afwegingskader voor maatschappelijke meerwaarde en multifunctionaliteit en voor overige sectoren en onderwerpen. Zodoende is in dit onderzoek ook aandacht voor aanbevelingen ter optimalisatie van het afwegingskader.

Voor deze evaluatie zijn meerdere diepte-interviews uitgevoerd. Er is gesproken met beleidsmedewerkers en wethouders binnen de gemeente, met vertegenwoordigers van de vereniging GVV Unitas en medewerkers van fysiotherapiepraktijk PP. In totaal zijn er acht interviews afgenomen. Dat waren semigestructureerde interviews waarbij een topiclijst is gebruikt. Deze gesprekken zijn op hoofdlijnen uitgewerkt en vervolgens op thema's geanalyseerd. De topiclijst is samengesteld op basis van een documentanalyse van beleidsdocumenten van de gemeente Gorinchem. De kwalitatieve data zijn daarmee verkregen uit interviews en aangevuld met uitkomsten uit de documentanalyse van gemeentelijke beleidsnotities.

2. De kaders en het speelveld

Bij de tijdelijke vergunning hebben verschillende aspecten een rol gespeeld. In dit hoofdstuk zetten we de achtergrond van de tijdelijke gunning uiteen. Daarbij gaan we in op de juridische kaders en de politieke en bestuurlijke afwegingen die hierin zijn gemaakt. We maken duidelijk hoe dit aansluit op bestaande beleidsmatige kaders en waar het mogelijk in strijd is met andere kaders of ongewenste negatieve gevolgen heeft.

Het verzoek tot vestiging van Fysio PP bij vereniging Unitas kwam voort uit een ambitie van een aantal professionals van Fysio PP om voor speciale doelgroepen en voor sporters in de breedste zin van het woord maatschappelijke en commerciële activiteiten te ontplooiën. Ze zagen kansen om samen met Unitas de overdag grotendeels leegstaande sportaccommodatie een betekenisvolle invulling te geven. De beoogde activiteiten waren echter in strijd met het bestaande bestemmingsplan. Wel waren er in het land gevallen bekend waar praktijkruimtes bij sportverenigingen onder voorwaarden werden toegestaan. Die voorwaarden zijn doorgaans als volgt:

- De omvang van de praktijkruimte moet beperkt zijn.
- Er moet worden aangetoond dat parkeren en verkeer geen belemmering vormen.
- Er moet worden voldaan aan de voorwaarden van de Drank- en Horecawet, de Wet Markt en Overheid en de Wet Staatssteun.

Op basis van deze voorwaarden heeft Unitas een verzoek neergelegd bij de gemeente Gorinchem om vestiging van Fysio PP op sportpark Molenvliet mogelijk te maken. Hieronder gaan we in op de kaders en het speelveld voor bij de pilot van vestiging van Fysio PP op sportpark Molenvliet.

2.1 Juridisch kader: Wet Markt en Overheid en Staatssteun

De tijdelijke vergunning is gebaseerd op een juridisch kader dat raakt aan de Wet Staatssteun en de Wet Markt en Overheid (Wet MO). Deze laatste is op 1 juli 2014 in werking getreden en bevat gedragsregels voor overheden. Daarmee wordt geprobeerd concurrentievervalsing tussen overheden en bedrijven te voorkomen voor het verrichten van economische activiteiten. Eén van de gedragsregels is de integrale kostendoorrekening. Desgevraagd moet een overheid kunnen aantonen dat (minimaal) de kosten integraal zijn doorgerekend.

Via gemeentelijke besluiten kunnen de richtlijnen van deze wet worden aangepast, zoals het toestaan van de (onder- en) verhuur van delen van sportaccommodaties. Unitas heeft daarvoor een tijdelijke vergunning verkregen. Aangezien het pand van de vereniging is, mag de vereniging zelf onderdelen daarvan onderverhuren aan een commerciële partij indien hun activiteiten in lijn zijn met het bestemmingsplan en er een kostendeekkende huurprijs wordt gevraagd. Unitas vraagt op dit moment een marktconforme huur aan Fysio PP, waardoor *geen oneigenlijke concurrentie* ontstaat ten aanzien van andere fysio-aanbieders.

Het is echter de vraag of Unitas, *als gesubsidieerde instelling*, hiermee winst maakt. Zowel de geïnterviewde jurist als de medewerkers van de gemeente vinden het onwenselijk wanneer Unitas zich als bedrijf gedraagt. In de basis moet een sportaccommodatie kostendeekkend zijn en geen winst opleveren. In aanvulling op de contributie haar 832 leden mag Unitas geen aanvullende (onder-)huurinkomsten genereren als deze samen tot winstmaximalisatie leiden. In geval van dubbele inkomsten, is een gesubsidieerde instelling namelijk in overtreding van *de Wet Staatssteun*. Bij het verlenen van een permanente vergunning moet de gemeente daarom passende randvoorwaarden formuleren en daarbij rekening houden met het winst oogmerk van de vereniging dat voortvloeit uit dergelijke dubbele inkomsten.

Verder geldt dat wanneer met een permanente vergunning wordt ingestemd, één iedere nieuwe aanvraag van een andere fysio-aanbieder in overweging genomen moet worden. Dat komt door het gelijkheidsbeginsel. Overigens betekent dit niet dat iedere (nieuwe) aanbieder ook gratie zal krijgen. Dat hangt af van de argumentatie. Zo zal een tweede fysio die in hetzelfde gebied gelijke activiteiten wil ontplooiën een kleine kans op gunning hebben, omdat het nut hiervan voor de gemeenschap afneemt ten opzichte van de eerste aanbieder, tenzij de vraag plotseling exponentieel toeneemt.

2.2 Ruimtelijke ordening (RO)

De directie en afdeling RO van gemeente Gorinchem zien weinig tot geen ruimtelijke bezwaren tegen een (permanente) vergunning. De praktijkruimte is van beperkte omvang en gezien de solitaire ligging van het gebied biedt deze vestiging geen extra belemmeringen voor het verkeer. De vestiging past daarmee in het spreidingsbeleid voor dit gebied. Ook is de sportaccommodatie voorzien van een grote parkeerplaats, die volgens respondenten meer dan toereikend is.

Vanuit het oogpunt van maatschappelijk vastgoed bieden buurthuizen en vooral ook de leegstand in de binnenstad nog potentiële locaties waar deze onderneming ondergebracht kan worden. Volgens de wethouder Ruimtelijke Ordening schuurt dit niet, omdat men 'voor een dergelijke locatie dezelfde afweging moet maken, en het is ook kijken naar de behoefte die er per wijk bestaat'.

Een wijziging van het bestemmingsplan moet gepaard gaan met voorwaarden voor wat kan en mag. De gemeente kan leren van hoe het huidige beleid voor scholen en kinderdagverblijven is vormgegeven en welke juridische grondslag dat heeft. Volgens de wethouder RO ligt het juridisch eigendom van de kinderopvang bij de scholen. Dit noemt men ook wel 'Brede scholen', en over de invulling daarvan zijn van tevoren grondige afspraken gemaakt. Het is daarom wenselijk dat Unitas en Fysio PP zich proactief opstellen om tot concrete afspraken te komen in het nieuwe bestemmingsplan van sportpark Molenvliet. Er zijn reeds diverse 'ateliers' gepland voor de omgevingsvisie, waarbij de gemeente met meerdere betrokkenen in gesprek gaat over de mogelijkheden en beperkingen van sportpark Molenvliet en andere gebieden. Ter ondersteuning van de besluitvorming over dit onderwerp geeft dit afwegingskader richting aan de combinatie van sportparken, partners, en inzet van maatschappelijke activiteiten.

2.3 Gemeentelijk sportbeleidskader

We geven allereerst wat achtergrond bij het gemeentelijk sportbeleid, om daarna specifiek in te gaan op de casus van Fysio PP en hoe deze heeft gefunctioneerd binnen de kaders van het gemeentelijk sportbeleid.

Bewegend Gorinchem in cijfers

De sportparticipatie is de afgelopen jaren nagenoeg gelijk gebleven. In 2015 (1-meting) sportte 81,7 procent van de Gorcumse bevolking. In 2010 was dit 81,9 procent (volgens de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO)). Van de sporters beweegt de helft van de Gorcumers 'ongeorganiseerd'. Dat wil zeggen dat deze groep geen lid is van een sportvereniging, maar veelal beweegt in de openbare ruimte (bijvoorbeeld hardlopen, wielrennen, enz.). In 2016 sportte 49 procent van de Gorcumse bevolking wekelijks. Gemiddeld gezien voldoet 51,7 procent van de bevolking van 19 jaar en ouder aan de Beweegrichtlijnen, in Gorinchem is dit 48 procent (GGD, 2016). Gorcumers voldoen daarmee in mindere

mate aan de beweegrichtlijnen.⁶ De gemeente Gorinchem wil inwoners helpen om gezonder te leven en burgerinitiatieven bevorderen. Op termijn hebben inwoners hier op meerdere vlakken voordeel van. Het moet leuk, makkelijk en financieel interessant worden om een gezonde basis op te bouwen.

Gorinchem Beweegt

Een concreet voorbeeld van wat er al gebeurt in de praktijk is ‘Gorinchem Beweegt’. Dit initiatief bestaat uit een aantal Buurtsportcoaches en Beweegcoaches voor ouderen en zorgpartners in Gorinchem. Deze hebben als team de taak gekregen om de komende jaren spelbepalers (c.q. maatschappelijke partners) te helpen gezamenlijke doelen te bereiken, zoals het beschermen en begeleiden van kwetsbare groepen.

Elke wijk heeft zijn eigen Buurtsportcoach. Deze sleutelfiguren bieden op basis van de behoefte van partners, aanbieders en burgers advies op maat. De buurtsportcoach brengt daarbij partijen uit de wijk samen en helpt nieuwe initiatieven op weg. Het doel is om de advisering en ondersteuning af te bouwen en (burger-)initiatieven verder te ontwikkelen. De buurtsportcoaches zijn daarvoor ook gekoppeld aan sportverenigingen, zodat zij verenigingsondersteuning kunnen aanbieden waar dat noodzakelijk is. Het persoonlijke contact wordt gezien als een van de belangrijkste succesfactoren van de werkwijze van ‘Gorinchem Beweegt’. Het initiatief zet hiermee breed in op sportstimulering en in het bijzonder op aandacht voor kwetsbare groepen, zoals (eenzame) ouderen, mensen met een beperking, vluchtelingen en jongeren. De gemeente wil daarmee een gezonde leefstijl stimuleren, die bestaat uit ‘gezonde voeding, bewegen, ontspanning en een goede nachtrust’. Deze ingrediënten ziet de gemeente als essentieel voor een vitale bevolking. Dat wil zeggen, een bevolking die goed in haar vel zit en weerstand opbouwt tegen chronische ziektes.

Sportieve ruimte

Volgens het beleidsdocument ‘De kracht van sport’ worden sportverenigingen gestimuleerd om hun sportaccommodatie maatschappelijk in te zetten.⁷ Centraal in dit document staat de visie om alle Gorcumers een leven lang actief te laten blijven, waarmee wordt ingezet op de idealen verbindend, levendig en zorgzaam.

Deze visie is niet alleen gemeentelijk bepaald, maar ook in samenwerking met zogenaamde ‘spelbepalers’. Deze actoren komen vanuit de zorg, het onderwijs, het bedrijfsleven, de kinderopvang, cultuur en de sport. De spelbepalers zijn niet afwachtend, maar zoeken proactief naar mogelijkheden om initiatief te tonen. De rol van de gemeente verandert daardoor van ‘dienstverlenend’ naar voorwaarden scheppend waardoor spelbepalers de ruimte krijgen om invulling te geven aan de manier waarop zij gezamenlijk doelen nastreven. De gemeente stelt daarbij (waar nodig) financiële middelen ter beschikking voor het bereiken van maatschappelijke doelen.

De Buitensportaccommodaties op sportpark Molenvliet, zoals Unitas, worden nu beheerd en geëxploiteerd door gemeente Gorinchem. In het beleidsdocument staat dat de buitenruimte voldoende op orde is, maar nog niet genoeg uitnodigt tot beweging. Voorgesteld wordt om bestaande voorzieningen te verbinden via ‘beweegroutes’ in de stad en omliggende wijken. Op deze manier wil de gemeente ook de sportparticipatie onder senioren en mensen met een beperking verhogen.

⁶ De kracht van sport (2017–2021), gemeente Gorinchem.

⁷ De kracht van sport (2017–2021), gemeente Gorinchem.

Het blijft daarbij noodzakelijk dat er geïnvesteerd wordt in sterke spelbepalers. De samenwerking met anderen levert kennisoverdracht op wanneer ervaringen worden gedeeld. Zo kunnen ervaren bestuurders van verschillende sportverenigingen elkaar helpen en adviseren bij diverse uitdagingen. Ook kan het voordelig zijn om gezamenlijk de inkoop van sportkleding en -materiaal en energiezaken te regelen. Dit levert schaalvoordelen op, maar kan alleen als men breder denkt dan het eigen belang. Zeker nu de gemeenschap steeds vaker een beroep doet op verenigingen, wil de gemeente daarom meer samenwerking met maatschappelijke partners om verenigingen te ondersteunen bij hun maatschappelijke rol.⁸ De uitdagingen bevinden zich in het verduurzamen en toekomstbestendig maken van sportverenigingen en het opleiden van deskundige verenigingsbestuurders, trainers en coaches.

De samenwerking tussen Fysio PP en Unitas sluit daarmee aan bij het gemeentelijke traject 'Besturen met een visie' dat is bedoeld om verenigingen te ondersteunen bij het behalen van hun doelen. Het is de wisselwerking tussen sportaanbieders en spelbepalers die leidt tot een gewenste innovatie van het sportaanbod.

De vestiging van Fysio PP op sportpark Molenvliet, de samenwerking met Unitas en de maatschappelijke rol die Fysio PP wil vervullen, sluiten dus aan bij deze beleidskaders. Dit is een voorbeeld van de samenwerking en initiatieven waartoe de gemeente oproept in de beleidsdocumenten.

2.4 Driehoeksverhouding

De gemeente staat positief tegenover de ontwikkeling van de vestiging van Fysio PP bij Unitas, omdat diverse beleidsdomeinen en functionaliteiten op deze manier met elkaar verbonden worden. Een fysio die inzet op het samenbrengen van sport en verzorging draagt bij aan extra veiligheid. Binnen het college is het gesprek over de vestiging nog niet inhoudelijk aan bod gekomen, maar dat oneigenlijke concurrentie moet worden tegengegaan staat wel vast. Dat lijkt in deze casus niet aan de orde te zijn zolang Fysio PP een marktconforme huur prijs per vierkante meter betaalt. Volgens de betrokken wethouders en de beleidsambtenaren is het contact met zowel Unitas als Fysio PP op dit moment goed en worden afspraken in goed overleg gemaakt. De gemeente ziet de fysio daarin als maatschappelijke partner. Omdat de pilot slechts twee jaar heeft geduurd, is het lastig te beoordelen hoe deze driehoeksverhouding zich op de lange termijn zal ontwikkelen.

⁸ De kracht van sport (2017–2021), gemeente Gorinchem.

3. De praktijk: Wat is er de afgelopen twee jaar gebeurd?

In dit hoofdstuk geven we inzicht in hoe de tijdelijke vestiging in de praktijk heeft gefunctioneerd. Hierbij gaan we in op de maatschappelijke meerwaarde van Fysio PP en de mate waarop deze functioneert binnen de kaders van de gunningsbrief en de daarin genoemde beleidsdocumenten. Daarnaast is aandacht voor mogelijke negatieve gevolgen van de gunning.

3.1 Fysio PP

Fysio PP is voortgekomen uit een reeds bestaande fysio praktijk, namelijk fysio Sport en Gezondheid Molenvliet. De fysio heeft zich breed ontwikkeld door te focussen op activiteiten waar mensen per specifieke doelgroep het meest bij gebaat zijn. De fysio wordt geleid door een medisch en gezondheidsperspectief ter ondersteuning van (in)actieve sporters en minder valide cliënten. Hiervoor zet de fysio zich onder andere proactief in voor leden van sportvereniging Unitas. Daarnaast hanteert zij een actieve houding richting niet-leden en mensen buiten deze sportvereniging. De professionals geven daarmee bewust uitvoering aan hun beleid om mensen in beweging te brengen en stellen zichzelf continu de vraag hoe zij zowel valide als minder valide personen in beweging kunnen houden. Daarmee sluit de fysio praktijk aan bij sociaal maatschappelijke projecten, zoals Gorinchem beweegt.

Sportieve- en maatschappelijke activiteiten

Fysio PP geeft aan dat hun activiteiten en projecten bij diverse doelgroepen zijn toegenomen. Verder verbreed Fysio PP de focus van vereniging Unitas naar de wijk rondom sportpark Molenvliet waar zij zich bevinden. De voorzitter van Unitas en eigenaar van Fysio PP geven beiden aan dat de fysio zich ook richt op andere sportverenigingen in de buurt. Onderstaand overzicht geeft duidelijk weer dat Fysio PP zich breed manifesteert op en rondom sportpark Molenvliet en daarbij onder andere de samenwerking zoekt met zorgpartners en de gemeente. Fysio PP ontplooit de volgende acht activiteiten om invulling te geven aan haar maatschappelijke rol:

Tabel 3.1 (Maatschappelijke) activiteiten Fysio PP

Activiteiten	Toelichting
(Re)activering van mensen met een beperking	(In samenwerking met Syndion e.a.). Deze cliënten krijgen speciale aandacht en begeleiding om in beweging te komen. Hierdoor krijgen personen met een verstandelijke beperking de mogelijkheid om te sporten. ⁹
Ontlasting van zorgnetwerk	Thuis- en mantelzorgers in de wijk worden ontlast door ouderen op te vangen. Hiervoor vindt samenwerking plaats met Rivas Zorggroep. Deze activiteit draagt daarmee ook bij aan het op een verantwoorde manier in beweging krijgen van mensen die in de (corona) risicogroep vallen. Juist deze groep is de afgelopen periode minder gaan bewegen, waardoor deze activiteit extra relevante maatschappelijke lading krijgt. De fysio is proactief in het benaderen van speciale doelgroepen en kwetsbare ouderen. Een voorbeeld hiervan is het project 'Oldstars' om 60-plussers op een positieve manier bij elkaar te brengen en te laten sporten.
Bestrijden van eenzaamheid onder ouderen	In aanvulling op het ontlasten van het zorgnetwerk heeft een van de medewerkers de eenzaamheid onder ouderen onderzocht, waarbij ouderen in de wijk rondom de fysio gedurende zes weken zijn gemonitord. Daaruit blijkt dat ouderen in de omgeving in 2020 steeds eenzamer worden en minder bewegen. Uit onderzoek van omliggende plaatsen, zoals Dordrecht (2016) blijkt

⁹ Syndion (2020) <https://www.syndion.nl/>

	dat van alle Dordtenaren vanaf negentien jaar 37 procent zich matig eenzaam voelt en 11 procent sterk eenzaam. ¹⁰ Het onderzoeken en investeren in eenzame ouderen sluit daarom aan bij de gemeente die deze trend rondom eenzaamheid wil keren.
Ouders laten sporten (of een behandeling aanbieden)	Wanneer kinderen trainen of wedstrijden spelen bij GVV Unitas, biedt fysio PP ouders een behandeling aan, of moedigt hen aan zelf te sporten. In plaats van stil staan langs de lijn worden ouders op deze manier geactiveerd om meer te bewegen. Deze activiteit sluit aan bij het ‘in beweging houden’ van de risicogroep 30- tot 45-jarigen die steeds minder beweegt ¹¹ . En daarnaast bij de omgevingsvisie en het bereiken van de doelen rondom het breder gebruik van sportaccommodaties.
Longitudinaal vitaliteitsonderzoek (in de wijk en omgeving)	In samenwerking met het basis- en voortgezet onderwijs worden trainingen georganiseerd en worden jongeren begeleid in hun motorische ontwikkeling. Fysio PP tracht daarmee een breder motorische ontwikkeling te realiseren, als onderdeel van het preventiebeleid bij het voorkomen van blessures. Twee middelbare scholen worden daarbij twee jaar gevolgd op motorische vooruitgang en gezondere leefstijl. Voor kinderen levert bewegend leren, een bijdrage aan hun concentratie, discipline en het bereiken van gezamenlijke doelen (Kracht van sport).
Talentontwikkeling	In aanvulling op voorlichting en scholing heeft de fysio een ‘athletic skills programma’ ontwikkeld, waarbij brede motorische- en talentontwikkeling van de jeugd centraal staan. Ook ouderen kunnen hieraan deelnemen onder de noemer ‘vitaal ouder worden’, wat ook aansluit bij het sport en beweegbeleid van de gemeente, zodat sporters het maximale uit zichzelf halen.
Zomerprogramma	In de zomer organiseert de fysio een zogenaamd ‘zomer fit programma’ om sporters buiten het competitie seizoen in beweging te houden. Hiermee tracht de fysio bij te dragen aan de gezonde leefstijl als opgenomen doel in het lokale sportakkoord. Hierbij is ook speciale aandacht voor het in beweging krijgen van mensen in de bijstand of met een lage SES. De fysio verricht deze activiteiten ook bij andere sportverenigingen rondom het sportpark Molenvliet, zoals bij het subtropisch Cariba-zwembad, handbal-, korfbal-, zaalvoetbal- en de hockeyvereniging. Daarbij biedt de fysio gratis inloopuren aan voor blessures. De fysio is zelf proactief in het benaderen van deze partijen. Als onderdeel van het sportstimuleringsbeleid was Fysio PP ook betrokken bij de organisatie en uitvoering van de lokale triatlon.
Services Unitas	De fysio verricht diverse activiteiten voor vereniging Unitas, waaronder een inloopspreekuur, blessure behandelingen en ondersteuning van de jeugd door middel van talentontwikkeling. Ook begeleiden de fysiomedewerkers trainers om een correct motorisch ontwikkelingsprogramma op te bouwen. Door het coronavirus heeft Fysio PP verder intensief ingezet op de digitalisering van haar activiteiten om ouderen (en andere kwetsbaren) op afstand te ondersteunen met passende fysio zorg. De fysio focust verder op een doorgroei van nieuwe mogelijkheden en uitbouw van reeds bestaande projecten. De eigenaar van de fysio praktijk geeft daarbij aan dat het ‘aanbod groeiend is, gericht op de behoefte van diverse doelgroepen’.

Verantwoording vestiging

Fysio PP geeft aan dat het voor hen geen enkel probleem is om jaarlijkse overzichten te bieden van de verhouding tussen: maatschappelijke en commerciële activiteiten (bijvoorbeeld in gewerkte uren). Het is de grote wens om een permante vergunning te krijgen. Fysio PP ziet de samenwerking met de gemeente tot dusver als productief. Zo wordt Fysio PP door de gemeente regelmatig uitgenodigd als denktank, en betrokken bij het maken van plannen rondom de uitvoering. Vanuit andere fysio praktijken kan worden gedacht dat Fysio PP een oneigenlijk concurrentievoordeel heeft door de vestiging op Molenvliet. Volgens

¹⁰ Volwassenen- en Ouderen-monitor (2016) GGD ZHZ

¹¹ De kracht van sport (2017-2021), gemeente Gorinchem.

Fysio PP wordt vaak vergeten dat de vestiging komt met de verplichting om maatschappelijke activiteiten te ontplooiën. Fysio PP is blij met de pilot en gunt andere fysio praktijken dezelfde kansen. Wel geeft Fysio PP aan dat zij onderdeel zijn van deze pilot, omdat zij veel maatschappelijke activiteiten organiseren en personeel in dienst hebben, dat ook in staat is om ‘kwetsbare groepen’ te begeleiden. Andere fysio praktijken moeten zich realiseren, dat hierdoor meer wordt verwacht dan louter het reguliere fysio-aanbod.

Het stoort de voorzitter van Unitas en medewerkers van Fysio PP dat er onduidelijkheid bestaat over de mate waarin het huurtarief marktconform is. Ze maken graag duidelijk dat deze met 100 euro per vierkante meter marktconform is. Fysio PP heeft de ambitie om de belangen van de verenigingen en de behoeften van leden en cliënten samen te brengen. Op basis van de interviews stellen we vast dat Fysio PP daar ook actief mee bezig is en een goede stap is gezet naar het creëren van beleidssynergie.

3.2 Vereniging Unitas

Volgens de voorzitter van vereniging Unitas volgt de samenwerking met Fysio PP uit de behoefte om te professionaliseren als sportvereniging en om als vereniging een service te verlenen aan leden. Daarom is de stationering van de fysio praktijk op de plaats waar sport zich afspeelt, volgens de voorzitter van Unitas een goede keuze. Met name het inloop spreekuur, de blessure behandelingen en ondersteuning van de jeugd- en talentontwikkeling zijn belangrijke facetten voor de vereniging die zijn voortgekomen uit de samenwerking met Fysio PP. Daar boven op komen de begeleiding van trainers en het benutten van het overdag leegstaande pand. De voorzitter benoemt dat ‘Fysio PP daardoor zowel een belangrijke functie voor de vereniging als voor de omgeving heeft gekregen’. Daarmee doelt hij op het in beweging brengen van ouders langs de lijn en ouderen uit de wijk. Vereniging Unitas ziet daarmee het belang van Fysio PP in het gebied groeien, omdat deze een proactieve houding aanneemt jegens de club maar ook naar andere sportverenigingen in de buurt waarbij diverse maatschappelijke activiteiten worden ontplooid. De voorzitter zegt daarover dat Fysio PP deze rol ‘onwaarschijnlijk goed’ heeft opgepakt. Zo lijkt vereniging Unitas steeds meer de vorm van een buurthuisfunctie aan te nemen, waarbij mensen met een beperking, eenzame ouderen, mensen met overgewicht of een afstand tot de arbeidsmarkt op een veilige manier in beweging worden gebracht en worden begeleid.

De voorzitter verder de samenwerking met middelbare scholen en het basis onderwijs, waarbij het personeel van Fysio PP deze activiteiten en de vrijwillige bezetting bij het organiseren van trainingen op zich neemt. Hiervoor staat slechts een ‘milde vergoeding’. De voorzitter heeft graag meer vrijheid en minder bemoeienis van de gemeente. Een ‘vereniging moet je zijn eigen ding laten doen’. Unitas is enthousiast over de samenwerking en wenst deze graag te continueren. Om dit kracht bij te zetten is gewerkt aan een verbouwingsplan waarin een permanente eigen ruimte is opgenomen voor Fysio PP. Unitas ziet dan ook graag dat de pilot wordt afgerond en het bestemmingsplan wordt aangepast om permanente vestiging van Fysio PP toe te staan.

Verder geeft de voorzitter van Unitas aan dat zij samen met andere sportverenigingen gelegen op Sportpark Molenvliet, willen werken naar één gedeeld en gedragen multifunctioneel beleid. Dat blijkt ook uit het volgende citaat: ‘Er moet meer gekeken worden naar de mogelijkheden om van Molenvliet een grote buurthuisfunctie te maken’. Unitas is daarbij bereid om haar ervaringen met anderen te delen.

Marktconforme huurprijs

De voorzitter benadrukt dat de fysio praktijk daadwerkelijk een marktconforme huur betaalt en dat ondanks de samenwerking hiervoor geen uitzonderingen worden gemaakt. Daarbij lijken de verhuurinkomsten financieel wel hard nodig te zijn, de voorzitter stelt dat, ‘Een vereniging moet zoveel mogelijk gesteund worden om de broek op te houden, naast dat zij zelf moet nadenken over mogelijkheden om te

overleven en de kwaliteit van de sport te borgen'. Het gevaar hierbij is dat Unitas financieel te afhankelijk wordt van de bijdrage van Fysio PP om de begroting te dichten. De gemeente heeft de intentie geuit om sportverenigingen meer te ondersteunen in het borgen van hun kwaliteit, onder andere door de beleidsaandacht voor het breder gebruiken van sportparken en aandacht voor mogelijkheden om de maatschappelijke functie van sportverenigingen te vergroten.

Ontwikkeling topsport

In het kader van topsport is de samenwerking voor Unitas ook wenselijk. Zij vinden het ontwikkelen van talent in samenwerking met Fysio PP van toegevoegde waarde. De gemeente ondersteunt de gedachtegang van vereniging Unitas omtrent topsport, echter is dit geen speerpunt van de gemeente. Centraal staat breedtesport en daar ligt ook de focus op. De KNVB laat daarbij weten dat topamateurvoetbalverenigingen tot medio 2020 verplicht waren om een fysiopraktijk aan huis te hebben. Echter is deze licentie-eis er vanaf 2021 niet meer. Unitas is op dit moment dus vanuit het speelniveau bij de KNVB niet verplicht tot samenwerking met een fysiopraktijk.

3.3 Gemeente Gorinchem

Wat voor de gemeente vast staat is dat het traject zorgvuldig moet verlopen, en zichtbaar wordt waar de risico's zich bevinden. Men wil voorkomen dat achteraf blijkt dat zaken anders besloten hadden moeten worden. In zogenaamde 'ateliers' poogt de gemeente met betrokken partijen de implicaties en randvoorwaarden van de omgevingswet en de daarbij verruimende mogelijkheden van een bestemmingsplan in kaart te brengen. De pilot-fase helpt hierbij. De drie belangrijkste punten die uit de interviews over dit traject naar voren komen, zijn:

- *Hoe voorkomt de gemeente dat sportverenigingen en andere gesubsidieerde partijen, concurreren met de markt omtrent vastgoedposities?*
- *Hoe worden de geldende fungerende bestemmingsplannen niet te veel opgerekt waarvoor zij initieel bedoeld zijn?*
- *Hoe garandeert de gemeente dat maatschappelijke doelen worden nageleefd?*

Alle drie de punten sluiten aan bij het belang van de gemeente om invloed te behouden op het huurtarief, het bestemmingsplan en vooral op het veilig stellen en garanderen van de maatschappelijke activiteiten.

Kwaliteitsborging en sturingsinstrumenten

Het is de vraag of de gemeente op dit moment voldoende toeziet op het borgen van handhavings- en controle doelen, de verwezenlijking daarvan en of zij na het verlenen van een permanente vergunning nog beschikt over de juiste instrumenten om hierop toe te zien. Daarom moeten deze punten verwerkt worden in de vergunning. Een eis kan zijn dat een marktconforme huur betaald wordt, in aanvulling op een reeks andere maatschappelijke voorwaarde waarover later meer. Het is niet duidelijk in hoeverre de gemeente in staat is om na de pilot-fase het beleid van Fysio PP (bij-) te sturen. Het volgende hoofdstuk gaat hier verder op in door aandacht te besteden aan mogelijke oplossingen, en geeft daarbij een afwegingskader als handvat voor het college om richting te geven aan de wijzigingen in het bestemmingsplan.

3.4 Conclusie

Uit de gesprekken en de ontvangen stukken blijkt dat de samenwerking positief wordt beoordeeld en aansluit op de beleidskaders. Fysio PP voldoet daarmee aan de beleidskaders zoals opgenomen in de gunningsbrief en vervult een aanvullende rol als maatschappelijke partner om de werkdruk van de verenging te verlichten. Het draagt bij aan diverse beleidsdomeinen, waaronder het in beweging brengen

van jongeren, ouderen en mensen met een fysieke beperking en helpt mee om eenzaamheid onder ouderen te beperken. Verder zet Fysio PP zich in om talent- en motorische ontwikkeling te stimuleren.

4. Hoe nu verder?

Dit hoofdstuk kijkt naar de voor- en nadelen van een permanente vergunning en mogelijke andere scenario's. Welke scenario's zijn te beschrijven op basis van deze casus? Wat is de meerwaarde hiervan en hoe sluit het aan bij het sociale beleid en het sportbeleid van de gemeente?

Vanuit een juridisch kader gedacht, zou de verlening van een permanente vergunning kunnen leiden tot verzoeken van andere sportverenigingen en organisaties die eenzelfde constructie willen aangaan. Daarbij zal bij toekomstige aanvragen, ook zonder aanpassingen van het sportbeleid en bestemmingsplan, gekeken moeten worden naar de specifieke casus per aanvraag, waarbij toestemming berust op de geldigheid en onderbouwing van argumenten. De wethouder Ruimtelijke Ordening zegt hierover dat: 'Dit soort zaken bijna altijd casuïstiek zijn, en precedentwerking bijna altijd oneigenlijk is. [...] Iedere fysiopraktijk kan dit aanvragen, maar het is niet zo dat je op grond van dezelfde argumenten dit zou moeten toestaan. Dat is vaak niet het geval. Bovendien heeft een tweede fysio in één zelfde gebied die dezelfde activiteiten wil uitvoeren, weinig toegevoegde maatschappelijke meerwaarde'. Hij voegt daaraan toe dat de gemeente bovendien niet te veel kaders wil afgeven. De gemeente wil dan ook vooral denken vanuit mogelijkheden.

Daartegenover staat dat de gemeente een goede inkadering aan eisen wil verschaffen, waaraan het (nieuwe) bestemmingplan moet voldoen. De gemeente zet daarmee meer in op voorwaarden. In het verleden zijn bij vergelijkbare vestigingen van (buitenschoolse) opvang voor kinderen in scholen overeenkomstige afspraken gemaakt, bijvoorbeeld rondom marktconforme huur. De wethouders geven aan dat daarom in goed overleg met de vereniging allereerst besloten moet worden wat men verstaat onder maatschappelijke activiteiten, vervolgens welke Fysio PP zal uitvoeren en tenslotte hoeveel (per jaar).

4.1 Drie mogelijke scenario's

Idealiter worden bovenstaande afspraken contractueel vastgelegd met Fysio PP. Daarmee worden beide gebruikers van de accommodatie verantwoordelijk om maatschappelijke doelen te behalen. Het blijft daarbij belangrijk dat de gemeente sturingsinstrumenten overhoudt om in te kunnen grijpen wanneer het mis gaat. In overeenstemming met stedenbouwkundig bureau 'SAB' stellen wij dat deze verdiepende case studie in Fysio PP op Sportpark Molenvliet gezien moet worden als losstaande casus, en dat per casus gekeken moet worden of aanvullende procedures nodig zijn of direct een vergunning versterkt kan worden. Deze studie dient daarbij wel als tekenend voorbeeld hoe andere sportaccommodaties meervoudig ingezet kunnen worden. Met name bij de her-evaluatie van het bestemmingsplan van sportaccommodaties in Gorinchem, waarbij Molenvliet een belangrijke rol speelt, kan geleerd worden van de maatschappelijke functie van Fysio PP.

We onderscheiden drie mogelijke scenario's:

- Voortzetten pilot zoals beoogd voor vijf jaar.
- Beëindigen van pilot en overgaan tot tijdelijke vestiging.
- Beëindigen van pilot en overgaan tot permanente vestiging.

Wait & See beleid: Voortzetten pilot zoals beoogd voor vijf jaar

In dit scenario blijft de pilot voortduren, zoals in eerste instantie bedoeld was. Het voordeel hiervan is, dat op dit moment weinig hoeft te veranderen. De fysio zal haar activiteiten na de verbouwing verplaatsen binnen de sportaccommodatie, maar dient nog steeds na vijf jaar haar permanente vergunning te krijgen. Een ander voordeel hiervan is dat de pilot methodisch gezien beter tot haar recht komt. Deze methodiek is nu voor 2 jaar ingezet (en tussentijds positief beoordeeld), echter kunnen bij een langere termijn mogelijk andere haken en ogen aan het licht komen die niet zijn voorzien.

Dit zijn onbekendheden die het college kan zien als potentiële risico's en op basis daarvan overwegen om nog geen besluit te nemen, maar de pilot voort te zetten. Vandaar een 'wait & see' beleidsperspectief.

Prestatiebeleid: Beëindigen van pilot en overgaan tot tijdelijke vestiging

Een periodiek evaluerend systeem kan bijdragen aan de gewenste borging, waarbij de ondernemende partijen, Fysio PP en Unitas, (jaarlijks- of halfjaarlijks), aan de gemeente presenteren hoeveel maatschappelijke uren/activiteiten gerealiseerd zijn. Daar hoort een afgesproken minimum bij, inclusief bindende voorwaarden om vrijblijvendheid hiervan te voorkomen. De wethouders zien tijdelijke constructies als wenselijke en werkende sturingsinstrumenten. Hierdoor behoudt Fysio PP de mogelijkheid om haar activiteiten voort te zetten, en blijft de optie bestaan om na bijvoorbeeld vijf jaar te toetsen of de beloofde prestaties zijn waargemaakt. Dit zorgt voor een cyclische kwaliteitsborging, maar vraagt ook om tussentijdse controles en tijd en aandacht voor handhaving. Aangezien de gemeente liever geen boetes wil uitdelen of vergunningen wil intrekken, vormt een tijdelijke constructie een gewenste garantie om sturing te behouden. De regels zijn hierdoor niet te strak ingekaderd, maar strak genoeg om te handhaven (indien noodzakelijk). Dit tijdelijke systeem kan worden aangevuld met een waarschuwingsbeleid, waarbij de fysio tijdig op de hoogte wordt gesteld wanneer zij zich moeten aanpassen. Deze prestatiebelevingsvorm heeft daarom een positieve impuls in zich om de maatschappelijke activiteiten (c.q. het goede gedrag van Fysio PP) te belonen.

Relationele beleidskeuze: Beëindigen van pilot en overgaan tot permanente vestiging

In dit scenario blijft de borging sterk afhankelijk van het relationele contact met Unitas en Fysio PP. Het contractueel vormgeven daarvan verzekert de gemeente van meer bindende uitkomsten. Wat betreft harde maatregelen, beheert de gemeente ook in deze situatie de sportvelden en de verlichting daarvan. In een uiterst geval is de gemeente instaat om vergunningen in te trekken en bestuurlijke boetes uit te schrijven wanneer afspraken niet worden nageleefd. Het college wil dergelijke maatregelen het liefst voorkomen, maar in dit scenario is de kans op handhavingsperikelen dan ook het grootst. Deze relationele beleidskeuze leunt daarmee sterk op het goede relationele contact van de driehoeksverhouding.

4.2 Afwegingskader: toekomstige trajecten

Om in het vervolg tot een goede afweging van gelijksoortige trajecten te komen op andere locaties, zijn diverse kaders opgesteld die het college helpen richting te geven aan de multifunctionaliteit en het breder gebruik van sportaccommodaties, zoals bij Unitas. De onderstaande vragen zijn behulpzaam om te komen tot een afweging en om te beoordelen of de organisaties voldoende maatschappelijke inzet wensen te tonen en relevante doelen weten te verwezenlijken:

- Is sprake van een marktconform tarief? En wat is dat dan precies ?
- Is afgesproken wat maatschappelijke activiteiten en doelen zijn? Heeft hierover afstemming plaatsgevonden tussen de spelbepaler, vereniging en gemeente?
- Op welke domeinen sluiten de maatschappelijke activiteiten aan op het bestaande sociale- en sportbeleid?
- Is de vereniging en of spelbepaler, bereid om extra stappen te ondernemen in het verantwoorden van de maatschappelijke inzet en het functioneren binnen het aangepaste bestemmingsplan?
- Binnen welke termijn kunnen extra stappen gezet worden? Is dit binnen de looptijd van de pilot?
- Is daarbij een jaarlijkse uitsplitsing van het aantal maatschappelijke - en commerciële uren te maken?
- Dient een tijdelijk gunningstermijn te blijven gelden (bijvoorbeeld om de vijf jaar), zodat de gemeente garant staat en kan ingrijpen indien afspraken niet worden nageleefd?

4.3 Hoe sluit dit aan bij het sociale beleid en het sportbeleid?

De gemeente Gorinchem heeft geconstateerd dat de transformatie van het sociaal domein ervoor zorgt dat op meerdere beleidsterreinen, grens overstijgend wordt gedacht. Dat betekent dat samenwerkingspartners samen bezig zijn om Gorinchem een sociale stad te laten zijn. Het is daarbij niet langer voldoende om louter binnen het eigen domein aan de slag te gaan, maar dient ook buiten de eigen bestaande beleidskaders te worden gedacht. De gemeente kijkt daarbij steeds meer naar wat iemand vanuit zijn handelingsperspectief kan doen, dat noemt men 'positieve gezondheid'.

Uit onderzoek van de gemeente is gebleken dat dit leidt tot meer gezondheid en geluk.¹² In het verlengde hiervan richt het integrale sociale beleid zich meer op preventie: waarbij de gemeente haar inwoners zo snel mogelijk in beeld wil hebben op het moment dat ondersteuningsbehoefte noodzakelijk is. Zo probeert de gemeente te voorkomen dat problemen groter worden en er zwaardere zorg nodig is.

De maatschappelijke functie die Fysio PP aanneemt, en in het bijzonder hoe ze op wijkniveau de thuis- en mantelzorg ontlast, past goed in dit beleid van: *omzien naar elkaar*. De sportvereniging kan hier samen met maatschappelijke partners deze maatschappelijke rol goed vervullen, zoals geïllustreerd wordt in de samenwerking van Fysio PP en Unitas. De gemeente zet daarom in op samenwerkingen van verenigingen met maatschappelijke partners om samen vorm te geven aan de maatschappelijke rol en accommodaties optimaal te benutten.

¹² Integraal Sociaal Beleid Gorinchem (2019–2024)

5. Reflectie op het hele proces

Wat is er nu bereikt met de pilot, wat is de meerwaarde van een permanente vergunning en hoe kan daarbij een balans gewaarborgd worden tussen enerzijds maatschappelijke en anderzijds commerciële doelen?

Pilot methodiek

De gemeente heeft gekozen voor een pilotmethodiek. Hier wordt tevreden op teruggekeken. Zo kon worden gezien hoe de samenwerking in de praktijk functioneert en of de maatschappelijke meerwaarde groot genoeg is om dit mogelijk blijvend toe te staan. Volgens de wethouders is de pilotmethodiek een goede keuze geweest. Nu kan op basis van deze ervaringen en de voorliggende evaluatie een weloverwogen besluit worden genomen. De wethouders kijken positief terug op de eerst twee jaar van deze pilot.

Aandachtspunten

Uit het onderzoek volgen nog enkele aandachtspunten, namelijk dat men kritisch moet blijven op het in elkaar schuiven van bestemmingsplannen en visies rondom multifunctionaliteit van het sportpark Molenvliet. Idealiter wordt dit gecombineerd met de lopende ateliers voor de ontwikkeling van een omgevingsvisie. Daarnaast zal in toekomstige gevallen nagedacht moeten worden over het spreidingsbeleid. Wat komt waar het beste tot zijn recht en heeft de meeste maatschappelijke meerwaarde gegeven de context? Dat vraagt om een evenwichtige en weloverwogen verdeling van maatschappelijke partners over de gemeente. Verder is het noodzakelijk dat men blijft nadenken over de duurzaamheid van deze samenwerking en hoe dergelijke initiatieven verder uitgebouwd kunnen worden. Bijvoorbeeld in de vorm van een buurthuis.

Een ander punt, is het overdragen van succes met de burens. Unitas zou nog meer kunnen inzetten op het delen van haar resultaten met andere sportclubs op Sportpark Molenvliet en daarbuiten. Dit kan anderen inspireren om andere succesvolle samenwerkingen op te zetten. Daarnaast is openheid hierover wenselijk om verkeerde beeldvorming over oneigenlijke concurrentie of andere zaken te voorkomen. Tot slot raden wij aan om het gesprek omtrent de (tijdelijke) bestemmingsplanwijziging op gang te brengen binnen de gemeenteraad, zodat de daar aanwezige inzichten meegenomen kunnen worden in de beleidsbepaling. Vooral over de vraag welke rol de gemeente dient in te nemen en welke voorwaarden gesteld moeten worden voor (tijdelijke-) vergunning verlening.

5.1 Conclusie

Uit de beleidsanalyse en interviews blijkt dat Fysio PP een aanzienlijke bijdrage levert aan het bestaande sportbeleid, waarbij motorische- en talentontwikkeling bij jong- en oud, valide- en minder valide centraal staan. De verbinding met scholen en de wijk wordt proactief gezocht, waardoor de fysio belangrijke maatschappelijke taken van de vereniging maar ook van de gemeente overneemt. Dit is een positieve ontwikkeling en wordt ook als zodanig ervaren door de directe betrokkenen bij de pilot. Zowel vanuit Fysio PP en Unitas als vanuit de gemeente (ambtelijk en bestuurlijk) wordt positief teruggekeken op de afgelopen twee jaar en de daarin gerealiseerd maatschappelijke meerwaarde. Dit kan ook onderbouwd worden met een overzicht van de inzet van Fysio PP en de resultaten van deze inzet. Deze maatschappelijke partner bewijst zich daarmee als relevante spelbepaler.

Het is nu zaak om de volgende stap te zetten. Alles in overweging nemende is gunning onder voorwaarden voor een periode van vijf jaar het meest wenselijk voor het college. De tijdelijke vestiging biedt meer sturingsmogelijkheden dan nu een permanente gunning verlenen op basis van het relationele contact.

Door voorwaarden te stellen aan de gunning kan gemonitord worden of men zich blijft houden aan de gestelde ambities en de huidige maatschappelijke activiteiten. Bij correcte naleving volgt verlenging van de vestiging. Mocht afgeweken worden van de voorwaarden dan is het contract eindig en vervalt het recht tot vestiging. Daarnaast biedt het Unitas en Fysio PP voldoende zekerheid, omdat ze, zo lang ze zich aan de wederzijds afgesproken voorwaarden houden, het contract voor vestiging van Fysio PP op sportpark Molenvliet wordt verlengd. Fysio PP en Unitas hebben aangegeven geen probleem te hebben met het jaarlijks aanleveren van een verantwoording van de maatschappelijke inzet. Doordat Fysio PP verder een marktconforme huur betaalt aan Unitas, wordt ook voldaan aan de eisen van de Wet Markt en Overheid en de benoemde aspecten van de Wet Staatssteun.

We kiezen hiermee voor het tweede scenario: beëindigen van pilot en overgaan tot tijdelijke vestiging die om de vijf jaar wordt geëvalueerd. Door hier te kiezen voor een contractvorm met evaluatie en verantwoording, ontstaat ook de ruimte om bij andere initiatieven op basis van een afwegingskader te bezien wat in die context van maatschappelijke meerwaarde is en dat voor een periode van vijf jaar uit te proberen.

